

ARMAS Y LLETRES

COMEDIA EN UN ACTE Y EN PROSA

ESCRITA PER

A. FERRER Y GODINA

Estrenada ab extraordinari éxit en lo *Teatro Catalá*,
instalat en lo colisseu de Romea,
en lo mes de Maig de 1895.

Una peseta

BARCELONA

BIBLIOTECA DE «L' ATLÁNTIDA»

Dr. Dou, 14, baixos

1899

21

ARMAS Y LLETRAS

ARMAS Y LLETRES

COMEDIA EN UN ACTE Y EN PROSA

ESCRITA PER

A. FERRER Y GODINA

Estrenada ab extraordinari éxit en lo *Teatro Catalá*,
instalat en lo colisseu de Romea,
en lo mes de Maig de 1895.

SEGONA EDICIÓ

BARCELONA

Imprempta L' ATLÁNTIDA, Dr. Dou, 14

1899

AL INTELIGENT Y JOVE ESCRIPTOR

D. Jacinto Capella

En penyora de simpatía y bona amistat

Son amich,

A. FERRER Y CODINA

REPARTIMENT

PERSONATGES

ACTORS

CELIA (25 anys).	<i>D.ª Carme Parreño</i>
DOMINGA (id.)	» <i>Adela Clemente</i>
FERNANDO (30 anys).	<i>D. Hermenegild Goula</i>
PAU (id.)	» <i>Modest Santolariq</i>
CRIAT	» <i>Francisco Llano</i>

Epoca actual

Director de escena: D. H. GOULA

Punt de vista lo del actor

Ningú podrà traduhir, representar, ni reimprimir aquesta obra, sens permís del delegat y Corresponsals de la *Galeria* del senyor Molas y Casas, titulada PROPIETATS DRAMÀTICAS Y LÍRICAS, quals oficinas se troban en lo carrer del Hospital números 12 y 14, segon pis.

Queda fet lo dipòsit que marca la lley.

Acte únich

Sala d' una casa acomodada. Porta al foro y quatre laterals; primer terme dreta una tauleta y cadira al costat; primer esquerra un sofà.—Es de día.

Al aixecarse 'l teló está Celia sentada á la cadira llegint. Pausa llarga.

ESCENA PRIMERA

CELIA, *luego* DOMINGA

CELIA   (*Tirant lo llibre ab forsa sobre la taula y alsantse.*) Té! Hasta 'm fa rabia seguir llegint aquest capítul...! Quánta mentida! Quina falta de realisme! Quin modo de falsejar l' Historia!... Com si en la societat actual hi existissin homes d' aquest temple!... Ah! si 'l tipo de marit fos tal com aquí 'l pintan...! Quan felissas forem las senyoras!... 'N Carlos d' aquesta novela sí qu' era un° espós modelo...! Un exemplar del home tal com deuría ser... Per lo mero fet d' haver sorprés á la seva Julia parlant baixet ab lo Conde de las dotze torres, d' una punyalada li obra la cotilla de dalt

baix, que sort qu' era d' unaa classe que ja no se 'n fabrican... del contrari la deixa exánime als seus peus impulsat per la forsa dels celos. Celos! Quin home te ja celos? Ay senyor!... 'ls marits d' avuy ni tenen celos ni tenen res.

Que 'n som de desgraciadas las donas!... Principalment las que perteneixém al ram de las lletras. 'L meu!... advocat!... es á dir: sanch freda per tot! Análissis glacial per quants aconteixements tenen lloch. Res d' arrebatos! Alló qu' es tan bonich! May una disputa pera trencar aquesta monotonia matrimonial. Ni sols una contradicció; com si una sigués una ximple! L' altre dia va dirme que se 'n anava á l' Audiencia; feya un dia seré y un sol espléndent!.. pera probarlo vaig dirli que 'm semblava que plouria, y per tota protesta veig qu' agafa 'l paraygua. Díguinme si aixó no es capás d' exasperar á la dona de carácter mes indiferent!

Estich segura que la Dominga, la meva cosina, es molt mes felís que jo... ella al menos va tenir l' idea de casarse ab un capitá de civils... la gent d' armas es sempre mes fogosa y estich segura que 'n Pau sense ser un caballer de l' edat mitja, tindrà mes ardenta la sanch, y qüestionarán alguna vegada... y després, vindrá la reconciliació ab totas las sevas conseqüencias de caricias, alhagos y otras menudencias. Jo cap lance d' aquestos podré explicar may á ningú. (*Sentantse en lo sofá*).

(*Dominga surt pel joro.*)

DOM.
CELIA

Que 's pot?

Ah tú? Endevant; oh y que vens en uns moments qu' estich filosofant sobre uns

punts molt sérios y m' ajudarás... vina, vina aquí, seu.

(Dominga s' assenta al seu costat.)

DOM. Y donchs? qué 't passa?

CELIA Res. Casualment d' aixó 's tracta; que no 'm passa res; com si no tingués dret é que 'm passessin cosas com als altres. Jo be 'm penso ser de la mateixa naturalesa que tothom.

DOM. Ay filla!.. no t' entench. Jo 'm creya qu' erats completament felís.

CELIA Felís!

DOM. Acás 'n Fernando no t' estima?

CELIA Estimar! Tú creus qu' un advocat pugua estimar á ningú?

DOM. Qué dius!..

CELIA Sí, Dominga, sí!... L' advocat es home de lletres y no estima més que los seus triunfos de foro, com un poeta no estima més que 'ls seus versos y un autor dramátich los aplausos del Teatro. La gloria! ¡La vanitat! es á dir: l' amor propi! alhagat aquest, ja tenen totas las sevas aspiracions satisfetas.

Ara arribará 'n Fernando, qu' es á un judici oral y lo primer Deu te quart será espetarme ab la satisfacció pintada á la cara y los ulls plens d' entussiasme, del modo qu' ha salvat del patíbul á un criminal logrant que se 'l tiri al carrer pera que pugua tornar á reventar al primer próxim qu' ensopegui doblant una cantonada, y després 'ns sentarém á taula y menjaré protocols y autos y sumarias barrejat ab la sopa, carn d' olla y principi y per postres 'm llegirá un informe qu' ha de pronunciar demá á l' audiència, y no 'm demanará

comptes per qué ahir en lo ball de las Folgueras vaig valsar tota la nit ab aquell gomós del Ernesto passantli cent vegadas pels bigotis perque se 'n adonés, sense poderho lograr; ni perque m' he gastat dos cents duros ab un trage tenintne de sobras. ni perque surto quan vuy sense dirli ahont vaig y torno quan me ve be fentlo dinar á las tantas de la nit, ni, en fí, perque faig tot lo que puch per exasperarlo sense poderho lograr may. Ja ho sabs are. Vés si 'n soch d' infelís!

DOM. Ay, fil a! De bona gana 't cambiaria 'ls papers. Digas que lo que sents es plétora de felicitat.

CELIA Encara 'm farás enfadar!..

DOM. Jo sí que la ballo... y bona! Ojalá que 'n P'au fos com 'l teu... que no veyés res... que 'm parlés tant sols dels seus assumtos de quartel.

CELIA Vaya un gust!

DOM. No vas notar res en lo ball d' ahir nit?

CELIA Ay, no, no... No 'n tenia poca de feyna pera veurer si podia fer agafar celos á ne 'n Fernando ab aquell ximple de l' Ernesto. Y be... qué 't va ocorrer?

DOM. Qué? que 'n Quimet Prats, tot ballant uns llancers, va tenir l' atreviment de demanarme que l' estimés.

CELIA Qué 'm dius!..

DOM. Y jo, que li hauria donat un xasco de molt bona gana, li vaig haver de contestar ribent perque 'n P'au no 'ns deixava de vista.

CELIA No os deixava de vista? es clar!.. No, si no hi ha ningú que estimi com els militars. Ab l' amor, desenganyat, hi son molt més compatibles las armas que las lletras. Y be, ¿cóm vau quedar?

DOM. Encare que tot rient, per evitar que 'n Pau sospités y donés un espectacle, vareig ret-xassar las sevas pretensions ¡pero ell ¡cá! més ferm!

CELIA Es clá... com que 't vey a riurer...

DOM. Pero .. ¿qué havia de fer si 'n Pau no 'm deixava d' ull?.. Al dirli que no l' escoltaria més, va jurarme que m' escriuria y que trovaria cartas d' ell hasta sota 'ls plats de taula.

CELIA Qu' atrevit! Be... aixó no ho farà.

DOM. No? Donchs, ja ho ha fet. No sé si ha ensibornat á la cambrera, pero lo cert es qu' avuy me 'n he trovat una á sota 'l coixí y com no tenia ni sobre-escrit, no he pensat que fos d' ell y l' he oberta.

CELIA 'M fas quedar parada!

DOM. Calcula si 'n Pau me l' arreplega!. Y ara, al agafar 'l manguito, me 'n he trovat un altra d' igual que no la he oberta. Míratela. (*Dantli.*)

CELIA Deixamela llegir.

DOM. No, que li vuy tornar tancada tal com está.

CELIA Ja l' obriré ab cuidado y demá te la tornaré.

DOM. Quin capritxo!..

CELIA Me la deixas, eh?

DOM. Pero demá me la tornarás?

CELIA Paraula! (*La deixa sobre 'l sofá.*)

DOM. Y no cregas que siga la cólera de 'n Pau, lo que jo temo, si ho descubria, sino la pena qu' aixó havia de causarli. No fa molt que per qüestió d' una flor que jo duya al sombrero y que á n'ell li va semblá extremada, va tenir un disgust, noya! que no 't dich res!

CELIA 'N Fernando no 's disgustaria encara que

jo hi portés tot lo Parque ab las sevas fieras y 'l mico *Ravachól* al cap de munt.

DOM. Be... aixó tú ho dius.

CELIA T' ho juro.

DOM. L' vaig sorprendre plorant.

CELIA Plorant?

DOM. No li digas. Com una criatura. 'M va fer una llástima!... Tú no sabs lo qu' es veurer un home p orar...

CELIA Calla, dona, calla! Y un capitá de civils es més qu' un home! ¿Qué 't sembla si n' ets d' estimada? Un militar qu' haurá desafiat mil vegadas la mort... que tú mateixa vas dirme que va ser un dels que varen agafar á 'n *Panxa Ampla*, y plorar perque tú portas una flor més ó menos provocadora al barret! Vaja!.. cada vegada 'm convenso més de que jo, pel meu marit, no soch més ni menos que lo que 'l lloro es per mí! Pitxó encara! Ab 'l lloro al menos m' hi entretinch fentli donar la pata y gratantli 'l cap, y ell á mi ni 'm demana la pata ni 'm grata rés!

DOM. Jo be l' he sentit diferentas vegadas fent mil protestas d' amor.

CELIA ¿Qué vol dir protestas? A la boca se li fa dir lo que 's vol. Llágrimas, llágrimas com 'n Pau! aixó prova alguna cosa!

DOM. Sabs qu' es? que 'n Fernando no es gelós..

CELIA Per xó mateix. No es gelós? luego no m' estima! No hi dongas voltas. No tingas por que la tinga jo la ditxa de veure'l plorar. Plorar un home! vaja, Dominga, 't tinch enveja, casi be rabia! Vés, á quin grau de felicitat 't considero!..

DOM. Ay Celia!.. No sé com ets feta! Mira qu' envejarme la meva situació...

CELIA Si te l' envejo?..

- DOM. Be 's podía haver fixat ab tú aquell ximple...
- CELIA Ay, ojalá. Digali que 't deixi á tú y que em-
prengui la meva de conquista.
- DOM. Qué dius!
- CELIA Pot ser á n' ell li fora igual y á mí 'm faría
un gran favor.
- DOM. Que t' has locat?
- CELIA Y que m' haig d' haver locat! Fesho, dona.
Dígali que no hi vulgui jochs ab militars;
perque un cop de sabre desseguida es donat;
en cambi si 'l meu marit n' havia esment,
total li podria mourer un plet.
- DOM. O darli un tip de garrotadas.
- CELIA Que 'l reventés! aixó si que 'm tindria sense
cuidado. Con tal que jo pogués desglassar
aquest caràcter d' en Fernando...
- DOM. Alsa, alsa! Y no 't fa por l' escándol qu'
aixó podria promouer á casa teva?
- CELIA Por? Perque hi hagués escándol ho voldria.
Si sapigués que no había de conduhir á
rès, ja se 'n podia anar al dimoni!
- DOM. Ves, ves... tonta! (*Fernando foro.*)
- CELIA Alto qu' es aquí 'n Fernando.

ESCENA II

Mateixos, FERNANDO

- FERNANDO Cuita, noya, un vas d' aygua. (*Pica de mans
pera cridar al criat.*)
Tinch lá gorja seca. Hola, Dominga!.. y 'n
Pau?
- DOM. Bo.
- FERNANDO Absolt, noya, absolt! Figuris, Dominga, un
qu' havia envenenat á la seva dona, perque,
vaja, va envenenarla, ho sé. Ah! pero he

estat gran! admirable! Figureuse que he hagut de fer veurer lo blanch, negre. (*Criat foro*).

CRIAT Demanavan?

FERNANDO Un vas d' aygua. (*Váse.*)

CELIA Pero ja qu' estavas cert qu' era culpable, lo qu' havías de fer era proclamar la seva culpabilitat y no la seva ignocencia.

FERNANDO Dona, d' aixó ja se 'n cuidarà 'l fiscal.

CELIA ¿Y per qué no te 'n havías de cuidar també tú?

FERNANDO Perqué jo era lo seu defensor. ¿Que 't pensas qu' es poch meritori per mí 'l fallo d' aquesta causa?

CELIA Als ulls meus, no! Rés, ja sabs que jo peço de franca.

FERNANDO ¿No la sent, Dominga?

DOM. No m' hi entench res.

CELIA Jo tampoch, pero...

FERNANDO ¿Es dir que per tú no mereixo un aplauso?

CELIA ¡Ab, no! Per mí, 'l que fá lo que tú has fet lo que mereix es presiri.

FERNANDO ¡Apa!

CELIA No es que desitji que t' apliquin la meva lley... ja pots pensarho. Pero als meus ulls, no ets ni més ni menos qu' un cómplice d' aquest criminal.

FERNANDO Judicat baix lo teu criteri...

DOM. Noys... jo m' arribo á la tenda d' aquí davant, que tinch de fer algunas compras.

CELIA Torna á pujar.

DOM. Si enllesteixo, si. Hasta luego, Fernando.

FERNANDO Adios, Dominga. Si no tornava, saludi al capitá.

DOM. Gracias. Adios, Celia.

CELIA Adics, dona felís.

DOM. No 'm fassis riurer. (*S' en va pel foro.*)

ESCENA III

FERNANDO y CELIA

(*Criat ab lo vas d' aygua. Celia s' assenta á la cadira, primer terme dreta.*)

FERNANDO ¡Ah!.. vinga. (*Beu. Després va á sentarse al sofà.*) Deixam seurer. Vina, noya.

CELIA Ja estich be aquí.

FERNANDO ¡Ah!.. Com vulgas. (*Pausa.*)

CELIA Avuy he estat fora unas tres horas... qué dich tres!.. quatre!

FERNANDO Ben fet. Lo caminar es salut. (*Pausa.*)

CELIA M' he topat ab l' Ernesto, que m' ha donat un plantón!..

FERNANDO Ah! sí! (*Indiferent.*)

CELIA Es guapo, ¿vritat?

FERNANDO Molt! y simpátich.

CELIA Y lo be que balla!..

FERNANDO No m' hi he fixat.

CELIA A fe que ahir á casa las Folgueras vaig ballarhi tota la nit.

FERNANDO Vas fer be. Ha de ser molt cargant per una dona toparse ab un ballador d' aquets embolats!

CELIA Es un jove que m' agrada molt.

FERNANDO A mí també.

CELIA (¡Aixó es desesperant!)

FERNANDO (*Veyent la carta sobre 'l sofà.*) Ay, ay! una carta tancada, sense sobre.

CELIA (La de la Dominga.) Es per mí.

FERNANDO (*Deixantla.*) Ah!.. donchs, té. No vull sequestrarte la correspondencia.

CELIA (Y no l' obra!)

FERNANDO 'S conserva guapa la Dominga.

CELIA Sí... (D' això parlavam!) No es estrany. Viu plena de satisfaccions.

FERNANDO Naturalment. En Pau es un bon marit.

CELIA Passa de bon marit; es un marit modelo.

FERNANDO Ho crech... com jo.

CELIA Los civils ho son més que 'ls abogats. Tenen més valor.

FERNANDO Més valor?.. Devant del enemich no 't diré pas que no.

CELIA Davant y darrera.

FERNANDO (*Aixecantse.*) Noya... 't trovo d' alló més extranya. ¿Qué 't passa algo!

CELIA No. Ja sabs que á mí no 'm passa may rés. Soch alló que se 'n diu... un ninot de palla que no més fa por als aucells y encare si es ben fet.

FERNANDO (*Agafantla.*) Veyám, miram... No sé .. 'm sembla qu' estás nerviosa.

CELIA Pot ser sí.

FERNANDO Veurás que tocaré una mica 'l piano.

CELIA No, no estich per músicas!

FERNANDO Donchs, ¿qué vols? parla... los teus desitjos per mí son ordres.

CELIA No. Los meus desitjos no voldrías... no podrías complaurels.

FERNANDO ¿Tant extranys son?

CELIA Molt... y que perden tot lo seu valor si 's demanan. S' han d' endevinar.

FERNANDO Ja es complicat aixó.

CELIA (*Alsantse furiosa y fent mutis según terme esguerra.*) ¿Quedis en nom de Deu!

FERNANDO ¿Ahont vas?.. Tú!.. esperat... ¿Qué li deu passar? No l' havia vist may d' aquesta manera. Aquest estat violent sense causa que 'l justifiquei... no puch compendrer.

(*Pau surt pe 'l foro, de paisá y ab condecoració.*)

ESCENA IV

FERNANDO y PAU

PAU Adios, Fernando.

FERNANDO Ola, noy. Seu. (Vaya, no sé qué pot tenir.)

PAU ¿Tú coneixes á 'n Quimet Prats?

FERNANDO Si... Aquell que 't pensas que 't busca la Dominga.

PAU Home, ho dius d' un modo com si 'l buscar donas casadas fos la cosa més natural del món.

FERNANDO (*Distret.*) Home, no crech que tinga res de marvellós.

PAU Es clar. Com que no 't cou á tú.

FERNANDO No es dir pas per xó que me 'n alegri.

PAU No faltaria més.

FERNANDO (Després aniré á veure qué fa.) Bé, y qué?

PAU Aquesta nit passada ha ballat ab ell dos balls!

FERNANDO Qué dius! si qu' es grave! Be... qué hi trovas de particular?

PAU Veurás. Jo he sigut currido; d' aquell temps 'n guardo, sino altra cosa, un coneixement del article que ho veig d' un hora lluny.

FERNANDO 'T felicito.

PAU Fernando, párlam ab franquesa: quan varen sentarse á prop teu ¿no vas comprendre lo que deyan?

FERNANDO No, t' ho juro! Veurás; no me 'n preocupo d' aqueixas tonterías.

PAU Con que... ¿per tú son tonterías? Está bé. Ell mateix m' enterará.

FERNANDO ¿Ell?

- PAU No tingas por que deixi d' escriurer.
- FERNANDO Com ho sabs?
- PAU S' escriu sempre. Generalment 's comensa després de la primera declaració quan lo pretendent es un imbécil, y com aquest ho es...
- FERNANDO Aixís tindrás d' obrir totas las cartas dirijidas á la teva dona, y aixó, francament, es poch delicat.
- PAU Totas? No ho cregas; las cartas d' un seductor duhen sempre lo sobre en blanch.
- FERNANDO Sempre? (*Sorprés.*)
- PAU Sempre... qué m' esplicarás á míl Qué tens? (*Fernando mira 'l sofá.*)
- FERNANDO No... res...
- PAU Tú estás turbat... ¿Qué buscas?
- FERNANDO Cá... sino... (*Agafa ta carta.*)
- PAU Una carta? ¿Que té 'l sobre 'n blanch?
- FERNANDO No sé. Encara no ho he mirat.
- PAU Miraho.
- FERNANDO Sí... efectivament... está en blanch.
- PAU Malo! Obrala, veyám.
- FERNANDO (*Ella... no!.. no pot ser!*) (*L' obra*)
Quimet Prats.
- PAU Qué?
- FERNANDO Ah! jo 'l matol
- PAU (*Jo que 'm creya qu' era ab la meva.*) Be qué li diu?
- FERNANDO Te... Llegeix... Jo no m' atreveixo.
- PAU Noy... Aixó es fort.
- FERNANDO Be... no m' ho digas.
- PAU De tots modos... calmat. Ja veus que 'm pensava que 's dirijía á la meva y á pensar de tot ja has vist ab quina flema...
- FERNANDO Si, ja ho he vist... molta!
- PAU Además, 'n Quimet Prats tira tota classe d' armas y tú...
- FERNANDO Ja ho sé... no 'n tiro cap.

- PAU Per xo mateix...
- FERNANDO Ves si no podia haver sigut ab la teva que s' hauria trovat ab la forma de la seva sabata.
- PAU Veurás, per xó millor.
- FERNANDO Ah, millor?.. Y tú ets amich?
- PAU Noy! hasta aquest extrem!.. Després... encara no sabs si ella 'l correspon.
- FERNANDO ¿Qué te 'n sembla á tú que dius que coneixes tan l' article? Ja pots parlarme ab franquesa.
- PAU Veurás, tens una malaltia que se 'n salvan poch, la vritat.
- FERNANDO Jo hauré ben tret 'l bé!
- PAU No es tampoch dirte que de mil no se 'n escapi un.
- FERNANDO De mil un? Ja es un consol!
- PAU ¿Qui 't diu que aquest un no sigas tú?
- FERNANDO ¿Que te 'm vols rifar tú també?
- PAU No, home... bé t' haig de dar ánimo...
- FERNANDO Dom la carta... la vuy llegir. (*Prenentli.*)
- PAU Te... pero... creume... no la llegeixis. Mira que venen!

(*Dominga fora.*)

ESCENA V

mateixos: DOMINGA

- DOM. (La meva carta! ¡ay pobre de mí!) (*Vol regular.*)
- PAU Dominga...
- DOM. Ah! tú aquí? M'havia arriuat aquí en frente y... y la Celia?
- FERNANDO Alli dins. Jo me 'n haig de anar.
- DOM. (Are quedarme sola ab ell!..)

FERNANDO (*A Pau*) Fés veurer que te 'n vas y vina al despaig.

PAU (Está bé.)

FERNANDO Hasta luego, Dominga.

DOM. Adios, Fernando. (*Ara, ara serán los travalls!*)

(*Vase Fernando foro esquerra.*)

ESCENA VI

DOMINGA, PAU

PAU No ho sabs lo que passa?.. Ja 't dich que n' hi ha un tip. Oh! y qu' es dificil preveurer lo que succehirá.

DOM. (Qué diu?)

PAU Figurat que 'n Fernando ha interceptat una carta de 'n Quimet Prats dirijida á la Celia.

DOM. Pero...

PAU Jo que 'm pensava qu' aquell tipo s' dedicava á n' á tú... Vaja... no 's poden fer mals pensaments.

DOM. (¡Ay senyor!.. ¿qué li direu ara?)

PAU No 's prepara mal bullit!..

DOM. Pero... s' ha de saber...

PAU No s' ha de saber rés. Quan una dona reb una carta y no la dona al seu marit quan la carta es de certa naturalesa!..

DOM. Potser ella ignorava...

PAU No... porque del contingut d' aquesta 's despren que no es pas la primera Mira, jo me 'n entro al despatx, que m' ha encarregat que hi vagi. Jo no sé lo que 'm voldrá dir, pero no será pas per convidarme á anar á cap festa major. Tú, en-

tre tant, ves de veurer á la Celia y entérala de lo que passa. Dígali que miri de trovar un pretest que la justifiqui, encara que siga fent combregar ab rodas de moli á n' aquest pobre Fernando. Mira, 's dirigeix cap aquí... veyám si ho farás bé.

(*Vase foro esquerra.*)

ESCENA VII

DOMINGA, luego CELIA, després CRIAT

DOM. ¡Ay pobre de mi! Y jo tindré de confessar la vritat. ¿Quín altre remev 'm queda? ¿Per qué he tingut la debilitat de deixarli aquesmalehida carta? (*Célia según terme esquerra*)

CELIA Ah! ¿Ets aquí?.. ¿ahont es 'n Fernando?

DOM. Al despatx ab en Pau... ¡Ja 't dich que tú m' has ben compromés! Vetaquí 'l premi qu' has donat á la meva condescendencial

CELIA ¿Qué vols dir?

DOM. Que la carta ha caygut en poder del teu marit y com que, al igual que l' altra, no consta á qui va dirijida, es creu que es á tú.

CELIA Sí? De debó? ¡ay... abrássam!

DOM. Y ara! ¿Que 't tornas boja? ¿No comprens que jo no dech permetrer que 'n Fernando 't crega culpable y que 'm veig obligada á confessar la vritat?

CELIA Tú te 'n guardarás prou!

DOM. No me 'n guardaré gens per molt qu' aixó 'm perjudiqui.

CELIA Diré qu' es un pretext teu per salvarme.

DOM. Y ¿no t' horroritza l' idea de que 'l teu marit 't crega culpable?

- CELIA Al contrari. Pot ser aixís lograré mouer lo seu cor. Es dir cor... 'n Fernando no 'n té; per cor té un nas de gós, que diuen que no 's coneix rés tan fret.
- DOM. Vamos, lo que pretens es impossible. Tú vols jugar ab foch y creu que 'ns cremarém totas dugas.
- CELIA Tú, será perque vo'ldrás. Deixam está á mí. ¿Que 't dich res jo? No t' hi fiquis allá hont no t' hi demanan.
- DOM. No... jo no 't deixo. Lo teu marit en un arrebat de celos... pot darte un mal tanto y jo ho vull evitar.
- CELIA Celos! ni sab de quin color van vestits.
(*Criat foro esquerra.*)
- CRIAT Lo senyor 'm fa preguntar si 's trova vosté sola. (*A Celia*)
- DOM. Veus? Ja hi som!
- CELIA Sí... dígali que sí: ara se 'n ví la senyora Dominga. (*Vase criat*) Ja ho sents? vés, qu' ara 'm fas nosa.
- DOM. Pero escolta...
- CELIA Qu' ets pesada! Fes lo favor d'anarten, dona! Quinas ganas de rómprem las oracions!
- DOM. Es que tinch por ..
- CELIA Si tens por comprat un gos... 'M vols fer lo favor d'anarten?
- DOM. Be, pero si veus que la cosa pren mal camí, conféssali la vritat.
- CELIA Jo me 'n guardaré prou!
- DOM. Sobre tot, prudencia.
- CELIA Acabarás?
- DOM. Adeu!
- CELIA Gracias á Sant Pau! Quina petxina! 'M creya que no se 'n acabaría d'anar may!..

ESCENA VIII

CELIA, *luego* FERNANDO

- CELIA Vamos... Ja havém arribat al punt de la novela que tan m' interessava: lo conde de las *Dotze Torres* es el gomós de 'n Quimet Prats, 'n Fernando, 'n Carlos; y jo aquella ximpla de la cotilla esberlada. Aveyám... aveyám qué passará! Res! qu' ha de passar? (*Se senta al sofá.*)
- (*Fernando foro esquerra*)
- FERNANDO (No sé pas si podré ser duenyo de mí mateix!..)
- CELIA (Ell!.. Acto primero; escena primera).
- FERNANDO Celia... Tinch de dirte un parell de paraulas.
- CELIA Ah, si? Ja pots comensar. (*Se senta al costat d' ella.*)
- FERNANDO Ja t' ha passat aquell estat d' agitació que tenías ara mateix?
- CELIA (Malo! No ho dich jo?) Es dir que t' interessa la meva salut?
- FERNANDO Naturalment. Soch 'l teu marit y l' amor de marit crech qu' es 'l mes fort de tots 'ls amors.
- CELIA Devegadas estiman mes 'ls que no ho son.
- FERNANDO (*Ab rabia continguda.*) Com, que!..
- CELIA (Ara, ara s' anima!) Si, si; n' hi ha d' altres.
- FERNANDO D' altres?
- CELIA D' altres.
- FERNANDO Y un d' aquets deu ser 'l que t' ha enviat aquesta carta?
- CELIA Pot ser si.
- FERNANDO Be... No 'ns enfadém.
- CELIA No, si no m' enfado.

FERNANDO Jo, no mes vuy que 'm diguís la vritat... aquest Prats 't feya l' amor?

CELIA No ho havias notat may?

FERNANDO No... la vritat. Los marits, generalment, son los ú tims d' adonarsen.

CELIA Quan son advocats, que quan son civils ja se 'n adonan abans d' hora.

FERNANDO No t' entench.

CELIA Es clar! que m' has d' entendre...

FERNANDO Y digam... t' estima?

CELIA Tu has llegit la carta... qué te 'n sembla?

FERNANDO Qué me 'n sembla? (No sé pas si podré contenirmel)

CELIA Ja que vosté ha comés l' imprudencia de llegirla...

FERNANDO Imprudencia, no!.. L' he vista aquí... es á dir, 'n Pau l' ha vista y ell ha sigut qui l' ha oberta... preguntali.

CELIA Ja volía dir jo qu' haguessis sigut tú!.. Ja veus?.. Perque t' enteressis del contingut d' aquesta carta s' ha hagut de menester la guardia civil.

FERNANDO Vamos... ja m' agrada, veig que t' ho prens ab calma... qu' hasta hi fas brometa... Mira... jo també faig lo mateix... també m' ho prenc ab calma... (*Dominantse*) ab molta calma!

CELIA Per xo, que, presumint que t' ho pendrías aixís, no he tingut reparo en admetrer los obsequis d' aquest jove.

FERNANDO (¡Aixó es cinich!) Y... 'm podría dir fins ahont han arribat aquesta classe... d' obsequis?

CELIA Amunt, amunt!... No 's quedi curt.

(*Moviment nerviós de Fernando.*)

FERNANDO (*Alsantse.*) (Si no me 'n vaig hi haurá una desgracial..) Buéno, bueno. Per tú farás. Ara me 'n haig d' anar á una junta que pot

ser ja hauré fet tart, y luego reanudarém la nostra conversació.

CELIA Aixís t' ho prens?... Es dir que en concepte teu no mereixo la mort?

FERNANDO (Quan desitxa morir es que deu estar boja per ell!) No... vuy que viscás. Adios.

CELIA Ah!... Te 'n vas sense ni donarme un tip de garrotadas?

FERNANDO (Ja comprench... busca un pretext pel divorci.) No... ara vaig á la junta, volant, que ja 'm deuen esperar, y luego, sense soroll ni escándol, 'ns enrahonarém las nostras cosas... Adeu... (Me 'n duch 'l cor destrossat!) (*Vase foro dreta.*)

ESCENA IX

CELIA, luego CRIAT, després DOMINGA

CELIA Ah, no!.. Aixó no ho aguanto! Aixó es el cúmulo de la indiferencia! L' un, per una flor que porta al cap la seva dona, 's posa á plorar com una criatura, y l' altre, confessantli la seva deshonra, contesta que se 'n va á una junta y que mes tart ab calma 'ns enrahonarém las nostras cosas!... Prou! Ja estich cansada de tants desprecis! (*Toca un timbre,*)

CRIAT ¿Demana la senyora?

CELIA Digui á la Lluisa que m' arregli el mundo desseguida, volant! que m' hi posi tot lo que hi cápiga, vestits... joyas... Vaja!... cuiti.

CRIAT Vaig senyora. (*Vase.*)

CELIA Y lo més terrible es que l' estimo... Pero

no hi fá rés... Ja tinch presa la meva resolució:... al anarmen á dormir, ompliré 'l cuarto de flors... He sentit á dir qu' un se mort y encare hi trova gust. (*Dominga foro dreta*).

DOM. Y bé? qué? qn' ha passat?

CELIA Rés, ¿Qué vols qu' hagi passat?

DOM. No t' ha demanat explicacións?

CELIA Y se las ha escoltadas com qui sent plourer.

DOM. Aixís no has tingut necessitat de descobrirme?

CELIA No hauría sigut poca llástima!..

DOM. L' he vist que 's ficava en un cotxe que passaba per baix y qu' ha arrancat á escape.

CELIA Si... Se 'n ha anat á una junta.

DOM. De debó?

CELIA Y sí, dona! Pot ser ja no 's recorda ni de que jo siga al món!

DOM. 'M fas quedar parada!

CELIA Dels homes de lletras ja n' havia d' esperar aixó y molt més. Jo me 'n tinch ben bé la culpa. Pero ja m' arreglan 'l *mundo* y d' aquí un rato me 'n vaig cap á casa.

DOM. No fassis aixó. A mí 'm consta que 'n Fernando t' adora.

CELIA Vina á acabar de rómprem las oracións tú ara també!

DOM. Ell será tot lo que vulgas... fret, distret, pero de que t' estima, no ho dubtis.

CELIA Fuig, dona! si ab lo que li he dit tenía motius de clavarme un tiro.

DOM. Tú l' haurías feta bona!..

CELIA Pero, me 'n hauría anat del món, satisfeta de possehir l' amor del meu marit. Com se n' hi va anar *Desdémona* y aixó que Otelo era un ximple. ¿Qué juguém que si tú li

dius á n' en Pau que l' enganyas ab un' altr' home, 't deixa al siti?

DOM.

Pobre de mí! Prou m' escanya!

CELIA

Y jo no soch digne de que m' escanyin també? Tan poca importancia tinch? 'M sembla que no soch pas tan exigenta!...

ESCENA X

Mateixos y PAU

PAU

Y en Fernando? (*Impacient.*) Ahont es 'n Fernando que no l' he trobat al despatx?

DOM.

Es fora. L' he vist que se 'n anava en un cotxe á escape.

PAU

Deu mil bombas!

CELIA

Si... Se 'n ha anat á una junta.

PAU

No tenia vosté mala junta ahir vespre! Tal vegada, y es lo més fácil, 'n Quimet Prats ja li ha despatxat 'ls papers per l' altre barri.

CELIA

Qué!

DOM.

Qué dius!

PAU

Si ja no podia contenir-lo. Pero m' ha promés esperar-me pera ensenyar-li una estocada á fondo que may falla.

CELIA

Reyna pura! ¿Ha anat á desafiarse?

PAU

Gracias á la incalificable conducta de vosté

CELIA

Deu meu! Deu meu!

(*Se tira sobre el sofá tapantse la cara ab las mans.*)

PAU

Ara!... Quan fou mort lo combregaren! Pobre Fernando! Després de la deshonra, la mort! perque es mort! ho juraría. En Quimet Prats es un espatatxin de fama.

- DOM. Prou!
- CELIA Mare meva!
- DOM. La carta de 'n Quimet Prats no anava dirijida á la Célia, sino á mí.
- PAU A tú!
- DOM. Sí... Sols que ella me l' ha demanada pera fer celos á Fernando.
- PAU Llavors, ets tú la culpable? (*Ab rabia*)
- DOM. No! Preguntaho á la Celia. Y si no t' ho había confessat, era pera no donarte un disgust que no ho val tota la rassa de aquell atrevit.
- PAU Ah! llavors 'l matol!

(*Fernando foro dreta.*)

ESCENA XI

Mateixos y FERNANDO

- PAU Fernando!
- CELIA Ell! gracias, Verge pura!
(*Corrent á abraçar-lo.*)
- PAU No t' ha mort?
- FERNANDO No; si de cas no me 'n he adonat.
- CELIA Fernando meul perdónam!
- FERNANDO Ara ja sé qu' ets ignoscenta. Ja ho sé tot, Pobre Celia!
- PAU Ahont es ell?
- FERNANDO Déixal. Ara com ara, deu ser al llit, y creu que n' hi té per días.
- PAU Qué dius? L' has ferit?
- FERNANDO D' un cop de puny entre nas y ulls que no hi veurá clar en tres mesos. Veurás, soch home de lletras. No 'm sabré batre modo.
- DOM. Me 'n alegro.

FERNANDO (*A Celia.*) Y tú... no me las fassis may más
aquestas bromas, porque... (*Li escapan las
llágrimas.*)

CELIA Ah! ploras! Deu meu! ja soch felís!

FI

Obras del mateix autor

Las Reliquias d' una mare.	Drama	3 actes
Un Gefe de la Coronela.	»	3 »
Lo Gat de mar.	»	4 »
Flors trasplantadas (Pagés de l' Ampurdá	»	3 »
La Casa payral (1)	»	3 »
Un Manresá del any vuyt.	»	3 »
Lo Punyal d' or.	»	3 »
Dramas de Saló.	»	3 »
Matrimonis fi de sigle	»	3 »
Otger	Tragedia	3 »
Magdalena.	Drama sacro	7 »
Africa.	Comedia	3 »
Tenorios	»	3 »
La Suripanta (Ells y Ellas).	»	3 »
Toreros d' hivern	»	3 »
Un home de sort!	»	3 »
La Perla de Badalona	»	1 »
Aucells de América.	»	1 »
Pero	»	1 »
Remeys per fora	»	1 »
Pare y Padrí.	»	1 »
Un cop de telas	»	1 »
Aucells de paper	»	1 »
Castor y Polux	»	1 »
Palos y á Casa	»	1 »
Las Carolinas	»	1 »
Los dos barbers.	»	1 »
A la prevenció	»	1 »
La Tornada de Mr. Arban	»	1 »
Nit d' aygua	»	1 »
Messalina	»	1 »
Lo repartidor	»	1 »
La tornada de 'n Garroía	»	1 »
Armas y Llettras	»	1 »
Un soci que 's pert de vista	»	1 »

Gallina vella fa bon caldo	Comedia	1 actes
Villa Enriqueta.	»	1 »
Catalans d' Orient	Sarsuela	2 »
Lluch Llach	»	1 »
Celos d' un rey	»	1 »
L' Etoile de París.	»	1 »
La cogida del Cartujano (Toreros d' hivern)	»	2 »
Lo duo d' allá Frajana.	»	1 »
¡La gran nit!	»	2 »
Un debut.	»	2 »
Un senyor sol á tot estar.	»	1 »

CASTELLANAS

Un caudillo de la Cruz (2)	Drama	3 »
El suicidio de un sombrero	Comedia	1 »
¡Recuerdo eterno!	»	1 »
Tenorios (3).	»	3 »
Ellos y Ellas (4).	»	3 »

-
- (1) Colaboración con D. Silvestre Molet.
(2) » » » Marcos Zapata.
(3) » » » Marcial Morano.
(4) » » » » »

Preu: 1 pesseta
